

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 60 (2924) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 március 16

„A jó magyar az, aki künn harcol, ittthon pedig kitart“

— mondotta Kállay miniszterelnök a nemzethez intézett szózatában. A kormányelnök hitet tett a munkásság, a föld népe és a harcoló honvéd nemzeti és szociális jogai mellett

Március 15-én, a magyar szabadság ünnepét a mai komoly időkhez illő méltósággal, de igaz, benső áhitattal és lelkesedéssel ünnepelte meg az egész ország.

Kállay Miklós miniszterelnök vasárnap a következő rádiószózatot intézte a nemzethez:

— Március 15: a tavasz, a megindulás, a fiatalság ünnepe. Az első március 1848-ban, hosszú évtizedek munkája után, melyben résztvevett egy emberben gazdag magyar korszak kiválóságainak mindegyike Széchenyi-től Kossuthig — robbantotta ki a magyar függetlenség nagyon sokáig, egészen a Rákóczi-szabadságharcok óta alvó gondolatát. A márciusi fiatalság ragadja magával az egész országot és ugyanez a fiatalság nyul fegyver után, amikor a kivívott szabadságot meg kell védeni.

— Ma megint történelmi időket élünk, megint van tennivalónk, fiatal lendületre van szükség, napjaink nem tűrnek habozást, tapogatózást, egyhelybenmaradást. Ez a korszak a tettek korszaka. Aki lemarad, az lemaradt. Forr, vajudik minden itt benn, nálunk és körülöttünk. Egyik reform a másik után, hogy ama kor ifjúságának nagy szavát ismétljem, most tényleg megvalósul. A jobbágy-ság most fog igazán felszabadulni, mert földhöz és független megélhetéshez jut, a munkásság nagy joga: a méltóan megbecsült és megfizetett munka ma már vissza nem vehető belezett igazság! És a vezető, katoná, polgár helyzete véglegesen meg lesz határozva az új magyar világban.

Nem őszirózsás forradalom, hanem otthon és munka várja a hazatérőket!

— De ahogy 1848-ban először fegyvert kellett ragadnunk, éppúgy most is — mert nincs föld, szabad ember szabad földje, nincs munka, nincs polgári jólét, míg az örök nagy ellenség, a rémet, az orosz kommunizmust le nem vertük. Csak egy pillanatra tekintsetek vissza. Ezt az országot hódítás, pusztítás, embergyilkolás ezer év óta csak keletről érte. Volt csatánk bőven másutt is, de létünk csak onnan volt fenyegetve.

— Háborúba megyünk. Elő! megy a márciusi fiatalság, biztosan tudom,

hogy győztesen tér haza.

— Mire hazajön, mire vége a harcnak — nem világosi fegyverletételez a vég — itt minden hazajövő katonát és itthonmaradottját, erre én teszek fogadalmat — nem őszirózsás forradalom, nem 1918 és 1919, hanem otthon, munka, emberi lét kell, hogy várja.

— És még valami! Ebben az országban évek óta programmal és újra programokkal vagyunk elhalmozva. Sokat olvastam belőlük. Kérlek benneket, gondolatot vissza rájok, vagy ha megvannak, vegyétek elő őket. És azt fogjuk látni, hogy alig különbözik egyik a másiktól, szinte szóról-szóra ugyanazt mondják. Pedig nem a sok program a fontos, hanem

hogy mi az igaz. Végre egyszer válasszuk el az igazságot a hazugságtól. Ami igazság, azt meg kell csinálni, de egészen és megalkuvás nélkül. Ami nem az, dobjuk ki lelkünkéből, gondolatunkból és még inkább szólalmainkból. Igaz mindaz, ami jó, minden, amit meg lehet tenni: amiből egyetemes jó fakad nemcsak egyes egyeseknek, de mindenkinek, az egész köznek, a hazának. Van, amit elő kell készítenünk, semmit sem szabad elhanyagolni, csak ami ártás, azt kell kidobni. Mert míg ez nem történt meg, míg ez a tisztulási folyamat végre nem megy bennünk, míg a való a valótlannal keveredik, addig nincs előrehaladás, nincs megnyugvás, nincs eredmény.

A régi márciusban egyedül voltunk — ma velünk a világ jobbik és erősebbik része

— Nézzétek a két nagy új világot, a fasizmust és a nemzeti szocializmust. Miért győztek? Mert megtalálták száz program között az egyiket az olasz, a másikat a német igazságot. Egyszer Szegeden már megtaláltuk a magunk igazát, a mi, de csakis a mi, csak magyar létünk, életünk útját. Ezen haladni megkísérlem, segítsétek.

— Én ennek az országnak, az Alföldnek keleti végéről jövök. Csak hű maradok szűkebb hazámhoz. ha Bethlen, Bocskay, Rákóczi, Bessenyei és annyi nagy magyar megmozdulás vezérével választom mintaképemnek, akik mind, mind közülünk jöttek és soha meg nem alkudtak.

— Otven éve megszakítás nélkül veletek élek. Parasztgyerekek voltam a játszótársaim, budai polgárfiúk a tanultársaim. Ha otthon vagyok falun, tele van a tornácom ügyes-bajos emberekkel, sokezer panaszos és kéréstől az évi postám, őket hívom meg tanuságtételre. Én mindenkit meghallgattam, most és kérem magyar népemet, az egész nemzetet, hallgasson meg, hallgassatok rám.

— Az út nem könnyű. A márciusi fiatalságé sem volt az. Háború indult akkor is, ma is. De akkor egyedül álltunk, ma velünk a világ jobbik és erősebbik része. Nem volt szövetségünk — ma van. Nem volt fegyverünk — most van. Nem voltunk a magunk

urai — ma azok vagyunk.

— De nemcsak tüzelni, lelkesíteni szeretnék, hanem nagyon komoly szóval inteni és figyelmeztetni is. Nehéz idők előtt állunk. Az Uristen úgy rendezte, hogy tavasszal fogyatékán van már a tavalyi — újra kell vetni, hogy aratni lehessen. Rossz volt a múlt év termése, megnagyobbodott lakosságunk több fogyasztót jelentett. Nehezen indul a vetés, mert késik megint a tavasz, vadvízek járiák újra az Alföldet.

Az lesz a jó magyar, aki künn harcol, — ittthon kitart

— De nem lesz baj, komoly baj nem lesz. Inség nem fenyeget, de bőségről, gondtalan napokról ne álmodozunk. Nehéz megpróbáltatások éve áll előttünk. Az lesz a jó magyar, aki künn harcol, ittthon kitart — aki tűr. Az államnak és nekem pedig az a feladatunk, hogy a nehéz napokat elvi selhetővé tegyük.

— Ennek alapfeltétele a szociális igazság. Nem fogom tűrni, hogy a szegénység még súlyosabb legyen azáltal, hogy másoknál tobzódást lát, de nem tűrhetek semmi lázítást, bujtogatást, mert erre még mindig mindenki ráfizetett.

— A rend az alapfeltétele az em-

beri létnek és igazságosságnak, a hadrakelt hadsereg ütőképességének és mindenekfelett arra, hogy Magyarország megmaradjon úgy, ahogy apáink ezer éven át megtartották, a márciusi fiatalság megálmodta és ahogy azt én veletek, milliónyi magyarokkal együtt megfogadjuk. Hogy és így akarom — Isten engem úgy segíljen!

Horthy István kormányzó-helyettes zászlót ajándékozott a leventefiújúságnak

Budapesten az ifjúság a Hősök-terén nagyszabású hazafias ünnepséget rendezett, amelynek során átnyújtotta vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes az általa adományozott zászlót a levente ifjúságnak. A nemzetiszínű zászlókkal fellobogózott téren már a reggeli órákban felsorakoztak a levente csoportok. A Hősök emlékműve előtt állottak azok a levente küldöttségek, amelyek a Hadimúzeumból a 48-as zászlókat elhozták az ünnepségre.

Az előkelőségek sorában ott volt Kállay Miklós miniszterelnök, Bartha honvédelmi miniszter, államtitkárok, tábornokok, közéleti előkelőségek. A Himnusz hangjai jelezték 11 órakor a Kormányzóhelyettes Ur érkezését. Vitéz Horthy István kormányzóhelyettes és hitvesét az ifjúság országos vezetője és bárciházi Bárczi István miniszterelnökségi államtitkár fogadta. A levente-zenekar eljátszotta a Szózatot, majd az ifjú vezetőképző tanfolyam nyolcszáztagú kórusa elszavalta a Nemzeti dalt. Vitéz Horthy István kormányzóhelyettes ezután adta át az ifjúság képviselőjének a magyar ifjúságnak adományozott zászlóját és ezeket mondotta:

— Az 1848-as zászlóknak testvére ez a nemzeti zászló. Isten nevében és azzal az óhajással adom át a mai magyar ifjúságnak, hordozza ugyanolyan tisztán és ugyanolyan áldozatos lélekkel, mint hordozta annak idején a márciusi ifjúság.

Vitéz Kudriczky István ezredes mondotta el fogadalomszövegét és a sokezer levente egyszerre zúgta:

— Fogadom előtted, levente zászló, hogy híven teljesítem kötelességemet, melyekkel Istennek, hazámnak, Magyarországnak Kormányzójának és magyar testvéreimnek tartozom. Fogadom, hogy egész életemben a krisz-

tusi erkölcs és magyar zászló szabadságáért — ha kell — életemet és véreimet feláldozom.

Ezután Szabó László mondott innapi beszédet az ifjúság képviselőjében, majd utána elénekelték a Himnuszt. Ezután díszmenet következett.

A Kormányzóhelyettes minden zászló előtt feszesen tisztelt. — Horthy István kormányzóhelyettes a megjelentek melegen ünnepelték.

Diszelőadás a Kormányzó tiszteletére

A Magyar Országos Tudósító jelenti: A Magyar Cserkész Szövetség legfőbb védnöki, vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó tiszteletére az Operaházban díszelőadást rendezett. Az ünnepi előadáson megjelent a kormányzó és felesége, valamint a kormányzóhelyettes és felesége továbbá József királyi herceg Kállay Miklós miniszterelnök és a közélet számos előkelősége. Az ünnepi előadás a Himnusszal kezdődött, majd egy délvidéki névtelen cserkész köszöntötte a legelső magyart. Azután az *István király* című színpadi oratórium bemutatására került sor, melyet új betanulással a *Szent taklya* című balett követett.

Lenin-emléktáblát avattak Londonban

Amsterdamból jelenti (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol híroroda jelentése szerint London egyik házán Majszki szovjet nagykövet felesége vasárnap avatta fel Lenin emléktábláját. Ebben a házban lakott Lenin ez előtt 40 évvel. Az ünnepségen Majszki szovjet nagykövet is beszédet mondott és hangoztatta, hogy ez az emléktábla a két ország közötti barátságot még szorosabbra fűzi, ami szükséges ahhoz, hogy a közös ellenséget legyőzzék. Kifejezte reményét, hogy ez az együttműködés a háború után még tökéletesebbé válik.

Mandalay elé érkeztek a Burmában előnyomuló japán csapatok

Japán tengeralattjáró elsüllyesztett egy tizezer tonnás olajszállító hajót és egy hétezer tonnás kereskedelmi gőzöst. — Ausztrália kormánya nem válaszolt a japán miniszterelnök felhívására

Newyorkból jelenti: Az amerikai rádiók közölték, hogy a burmai japán haderők Mandalay elé érkeztek. Mandalay eleste már közvetlenül várható.

Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A londoni rádió a burmai helyzettel foglalkozva, megállapította, hogy az angol csapatok igen válságos helyzetben vannak. A csapatokat elvágják az óceántól és vízzel való ellátásuk nagy nehézséget okoz. Az India felé vezető utvonalt is használhatatlanná vált.

Port Moresby katonai építményei romokban hevernek

Tokióból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A kormány sajtótájékoztatóját hétfőn megkérdezték, jött-e valami válasz Ausztráliából Toyo miniszterelnök legutóbbi beszédére. A sajtótájékoztató válaszában kijelentette, hogy csak sajtóhíreket látott, amelyek szerint az ausztráliai hadügyminiszter állítólag utasításokat adott a japán haderő elleni támadó hadműveletekre.

— Mindenesetre, ha említett hírek igazak — folytatta a tájékoztató — nem egészen világos előttünk, miképpen akarnak az ausztráliaiak támadásba átmenni? Ha az ausztráliai hadügyminiszter rendelkezését választjuk lehet tekinteni Toyo jóindulatu tanácsára, akkor csak azt mondhatom, hogy Ausztráliát ugyanaz a sors fogja érni, mint Holland-Indiát. Sajnálatos, hogy ez főként az ausztráliai népet fogja sújtani és egyedül kell elviselnie a szenvedéseket. Az ausztráliai kor-

Tokióból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Rangoon mellett levő katonai táborból érkezett jelentés szerint a japán légierők sorozatos támadásokat intéztek a Rangoontól északra levő ellenséges katonai berendezések ellen. Az ellenséges állásokat bombázták és sok gépkocsit semmisítettek meg. Több sikeres támadást intéztek a britek felvonulása ellen. Azt hiszik, hogy a Rangoonból visszavonult ellenséges haderő a Rangoontól északra és északkeletre kivezető két vasútvonal között helyezkedett el

Stockholmból jelenti (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Indiában felállították az amerikai haderők indiai főhadiszállását.

Tokióból jelenti (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Domei-iroda szerint a Jáva középső és nyugati részén ejtett hadifoglyok száma — ahogy eddig megszámolták — a következő: Bandoengtól északra 13.000, ettől nyugatra 15.000, keletre és délkeletre 11 ezer, más szalcszokon 12.000. Azt hiszik, hogy a holland-indiai haderő nagy része még a hegyekben rejtőzik. A számtalnyi hadianyag és fegyverek összeszámolását még nem fejezték be. A bandoengi katonai raktárak zsúfoltak voltak fegyverrel, lőszerrel, benzinnel és élelemmel.

Tokióból jelenti (MTI.) Az OFI jelenti: Jáva középső vidékén és Bandoengnál összesen 52.000 holland és amerikai katona adta meg magát.

Lisszabomból jelenti (NST.) Az amerikai rádió közölte a szövetségesek hajóvesztéseit a február 27-iki jávai tengeri csatában. E szerint az Egyesült Államok, Nagybritannia és Holland-India ebben az ütközetben összesen 13 hajót vesztek.

mány magatartása mutatja, hogy még mindig nem fogja fel Japán igazi célját.

Tokióból jelenti: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Harctéri tudósítások szerint a szüntelenül támadó japán repülőek teljesen rombadöntötték Port Moresby katonai építményeit. Port Moresby az egyetlen nagy hadikikötő volt Uj-Guineában, ahol a hadihajók jó menedéket találtak.

Londonból Washingtonba helyezik át a csendestengeri haditanács székhelyét

Tokióból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A japán főhadiszállásról hétfőn közölték, hogy az Egyesült Államok nyugati partja mentén működő japán búvárszázad San Francisco közelében egy 10.000 tonnás olajszállító hajót, Medocine közelében egy 7000 tonnás kereskedelmi hajót elsüllyesztett.

Stockholmból jelenti: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Washingtoni politikai és katonai körökben úgy vélik, hogy a csendestengeri haditanácsot a legutóbbi végzetes veszteségek miatt teljesen átszervezik és székhelyét át helyezik Londonból Washingtonba

Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat közlése szerint a Tagu nevű angol gőzöst vasárnap a portugál partok közelében egy repülőgép bombákkal elsüllyesztette.

Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a londoni rádió Csungkingből jelenti, a már jelzett repülőszerszénlenség során Lacelot Dennis angol vezérőrnagyon kívül életét veszítette még a csungkingi kormány amerikai pénzügyi tanácsadója és az amerikai katonai küldöttség két tagja is.

Még mindig nem fejeződtek be a szovjet-japán halászáti tárgyalások

Tokióból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A kormány sajtótájékoztatójának nyilatkozata szerint a Japán és a Szovjetunió között hónapok óta folyó halászáti tárgyalásokat még nem tudták befejezni. A tárgyalásokon újabb fordulat nem történt.

Berlinből jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Eddigi jelentések szerint a szovjet vasárnap összesen 45 repülőgépet veszített.

Pozsonyból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A szlovák csapatok harci szakaszán működő külön tudósító jelentése szerint a szovjet csapatok március 13-án egész nap támadó előkészületeket tettek. A szlovák ca-

patoknak éjfélig 3 ízben kellett visszaverni az ellenséget, amely megkísérelte a szlovák állásokba való behatolást. A szlovák csapatok szétszórtak három ellenséges csoportot és nehéz géppuskák összpontosított tüzében elűzték a szovjet csapatokat. A szlovákok tüzérége elhallgattatott egy ellenséges ütegállás és eredményesen tüzelt több fontos pontra. Március 14-én csak csekélyebb harci tevékenység folyt.

Éhínség fenyeget Észak-Indiában. Bangkokból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Ideérkezeti jelentések szerint Észak-Indiánál házi-
kiány miatt éhínség fenyegeti.

Egy rajongó fiatal lány története, aki a bálványozott színész érzék szerelme és a tiszta szerelem közötti vergődik

Haláltánc

A lemerészebb magyar film! Csak 16 éven felülieknek!
Rendezte: Kalmár László Zenéjét szerezte: Polgár Tibor
Személyek:

A tragikus sorsu anya	Lázár Mária
Az új táncosda	Goll Bea
Az ünnepeit színész	Uray Tivadar
Az igazi férfi	Perényi László

Bemutató kedden az APOLLOBAN.

Belvárosi

MARADJ!...

Pola Negri és Petrovich I. A német filmgyártás remeke.

Keddől a CASINOBAN

Dosztojewszky híres regénye

Bűn és bűnhődés

Főszereplő: HARRY BAUR a jelenkor legnagyobb művésze.

Hétfőn utoljára: Szegény gazdagok.

Olyan tél áll mögöttünk, amelyet Közép- és Keleteurópa 140 év óta nem élt át

Hitler beszéde a német hősi halottak emlékűnnepén

A Német Távirati Iroda jelenti: Az egész német nép vasárnap ünnepi órában áldozott a világháborúban és a mostani háborúban elesett hősök emlékének.

A Zeughausban, a porosz-német katonai dicsőség házában rendezett katonai ünnepélyen a Führer is beszélt a többek közt a következőket mondotta:

— Amikor 1940-ben ebben a csarnokban először ültük meg a hősök emlékűnnepét a német nép és a német véderő évtizedek lealázó rabszolgasága után szabadságáért és jövőjéért megint harcban állt régi ellenségeivel. A Birodalom végtelen tehetlensége éppoly kevéssé nyugtathatta meg a német népet, mint ahogy nem elégíthette ki a ránk kényszerített gazdasági nyomorúság. Franciaországban most egy per folyik, amelynek jellemző tünete, hogy egyetlen szóval sem említi az ezért a háborúért felelősek bűnét, hanem kizárólag a háború elégtelen előkészítését teszi vád tárgyává. Olyan gondolkodásmódban van itt alkalunka beletekinteni, amely számunkra érthetetlennek látszik, de amely talán minden másnál alkalmasabb arra, hogy feltárja az új háború okait.

— Ma már tudjuk, hogy már 1935-ben és 1936-ban Angliában Franciaországban és főleg Amerikában, a valóban irányadó zsidó körökben és az ezeket szolgáló politikai vezető rétegben megtörtént a döntés az új háború mellett. Amikor 1940-ben a hősök emlékűnnepét első ízben megint a háború közepette kellett megünnepeltünk ezt abban a büszke tudatban, hogy megnyertük első telvonását annak a küzdelemnek, amelyet akaratunk ellenére kényszerítettek ránk. A zsidó irányítók a világ minden részében azt remélték, hogy a demokráciát és a bolsevizmust összehozzák és egész Európát megsemmisíthetik.

A Gondviselés megengedte nekünk, hogy minden harctéren helytálljunk

— A Gondviselés megengedte nekünk — folytatta Hitler — hogy minden harctéren győzelmesen helytálljunk a zsidó marxizmus és kapitalizmus eme szövetségével szemben. — Ezért szívünk legmélyéből mondunk köszönetet annak, Akinek segítségével

nélkül hiábavaló minden.

— De bármit is vittek véghez a német seregek ezekben a hadjáratokban, mindaz elhalványult azzal szemben, aminek megoldását és véghezvitelét az utolsó évben a sors reánk hárította. Mert az elmúlt esztendő nemcsak a világtörténelem legnagyobb harcainak, nem saját népünk legkeményebb megpróbáltatásának éve is volt. Olyan megpróbáltatás amelyben mind a harctér, mint az otthon — ezt most már elmondhatjuk — megállta a helyét.

— A német nép történelme során már éppen elégszer bebizonyította, hogy nem fél az emberi fenyegetésektől. Most azonban nemcsak az el-

lenséges fegyverek előszaka és a legkezdetlegesebb népek látszólag kiapadhatatlan vértengere tette próbára, hanem ezenfelül még a természet legkegyetlenebb viszontagságai is. Mert ma már elárulhatjuk, hogy olyan tél áll mögöttünk, amelyet Közép- és Keleteurópa több mint 140 év óta nem élt át. Valóban a Gondviselés az elmúlt négy hónap során alaposan megmérte katonáink és szövetségeseink belső értékét. Ők azonban úgy megállták ezt a próbát, hogy senkinek sem áll jogában kételkedni abban, hogy az amit a sors a jövőben még hozni fog, már csak könnyebb lehet annál, amit magunk mögött hagytunk.

Az elkövetkező nyáron megsemmisítő csapást mérünk a bolsevista hordákra

— A történelem most már néhány hónapon belül megállapíthatja, hogy az orosz élet tömeges feláldozása katonailag helyes avagy helytelen cselekedet volt-e. Egyet azonban már most tudunk: az elkövetkező nyáron megsemmisítő csapást fogunk mérni a bolsevista hordákra, amelyek az elmúlt télen nem tudták legyőzni a né-

met és szövetséges csapatokat. Megrendíthetetlen elhatározásunk, hogy a bolsevista óriás, amelynek irtózatossá válnak teljes egészében csak most ismertük fel, többé nem jelenhet meg Európa áldott rónaságain, hanem ezektől nagy távolságra fogjuk végleges határait megvonni.

— Ebben a pillanatban valameny-

Tengeri ütközet volt a La Manche csatornán

Nyugatindiai vizeken újabb 70 ezer tonna kereskedelmi hajóteret süllyesztettek el a németek

Berlinből jelenti (MTI.): A véderő főparancsnokság vasárnap jelentése szerint német tengeralattjárók a nyugatindiai vizeken 70.000 tonnával elsüllyesztettek 12 kereskedelmi hajót. Egy további hajót megrongáltak. Német tengeralattjárók az amerikai szárazföld atlanti-óceáni partjainál történt fellépésük óta összesen 151 ellenséges kereskedelmi hajót semmisítették meg egymillió 29.000 tonnával, köztük 58 tartályhajót 442.000 tonnával. A csatornában német torpedónaszádok, aknautatók és gyorsnaszádok számbeli fölényben lévő angol tengeri erőkkel ütköztek meg. Egy rombolót olyan súlyosan megrongáltak, hogy elvesztése valószínű. Megsemmisítettek egy másik gyorsnaszádót, 3 gyorsnaszádót pedig lángbaborítottak.

Amsterdamból jelenti (MTI.) A NTI jelenti: Egy Washingtonból érkezett angol jelentés szerint az Egyesült Államok hadügyminisztériuma bejelentette, hogy az Egyesült Államok partjai közelében elsüllyesztettek egy csillagos lobogó alatt haladó nagy tartályhajót.

Washingtonból jelenti (MTI.): A Stefani jelenti: A tengerészeti minisztérium jelentése szerint az Egyesült Államok atlanti-óceáni partja mentén ellenséges tengeralattjáró elsüllyesztett egy amerikai teherhajót.

Stockholmból jelenti (MTI.): A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a bostoni rádió jelenti, oly értelmű hírek érkeztek, hogy Ausztrália vizein japán repülőgépanyahajókat vontak össze.

Amsterdamból jelenti (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Londonban

hivatalosan bejelentették, hogy a kormány a különleges helyzetre tekintettel elhatározta, hogy Ceylon katonai ellenőrzés alá helyezik. A katonai ellenőrzést Ceylon főparancsnoka fogja gyakorolni. A főparancsnoki tisztségre Leyton ellentengernagyot választották ki.

Súlyos szerencsétlenség a feketeerdői üvegyárban

Nagyvárad. Saját tud. Súlyos bányász szerencsétlenség történt szombaton Középes község határában, a Feketeerdői Üvegyár szénbányájában.

Amint a csendőrség telefonjelentése beszámolt a nagyváradai ügyészségnek, szombaton délelben a bánya bejáratát folyosója 6 méter hosszúságban beomlott. Őt bányász tartózkodott a közelben akik közül Kalamár István 21 éves fiúnak nem sikerült már elmenekülni, az

aláomló törmelék maga alá temette.

A mentési munkálatokat azonnal megkezdtek, azonban az újabb beomlás veszélye miatt csak vasárnap délután sikerült kiszabadítani a szerencsétlenül járt bányász holttestét.

A szerencsétlenség híre környék szerinte nagy megdöbbenést keltett.

Kalamár István temetési engedélyét az ügyészség ma délelőtt kiadta.

Megnyílt Nagyvárad új keresztény
FOTOSZAKÜZLETE
PECSY VIDOR Rákóczi-ut 6 szám
Dús fotocikk raktár! Legszebb amatőr munka! Díjtalan oktatás!
Nemzeti önállósítási alaptól létesült.

Juhász Gyula-est

március 22-én este 9 órakor a Református Kulturházban
Dutka Ákos, Etsy Emma,
HontErzsébet Tabéry Géza
és Diószilágyi Ibolya fellépésével.

Jegyek: 4 P, 3 P, 1 P-ös
árban a „Nagyvárad” kiadóhivatalában és a „Nagyvárad Takarékpénztárban” (Hitler-utca sarok) Mártonffy Zoltán pénztárnoknál.

Felhívás Nagyvárad közönségéhez

Nagyvárad magyar asszonyai impozáns felvonulásban megmozdultak a nagyvárad munkaképtelen és beteg szegények megsegélyezése érdekében és azt kérték a hatóságok vezetőitől, hogy tegyék lehetővé, hogy a társadalom minden rétege egyformán adózzon a szegények felsegélyezése érdekében, hogy így azok a nyomorgó magyar rétegek, akik önhibájukon kívül a legnehezebb helyzetbe jutottak, felsegélyezhetők legyenek. *Mint hogy a társadalom igazságos megadóztatása csak abban a formában történhetik meg, ha az ú. n. Magyar Norma-rendszer keretén belül minden egyes társadalmi réteg megteszi a maga kötelességét, viszont az eddigi tapasztalat azt bizonyítja, hogy dacára a felhívásoknak, Nagyvárad város társadalmi nagyrészen kivonta magát ezen kötelezettség alól, amely körülményt igazolt az is, hogy Nagyváradnak közel 100.000 lakosából mindössze 3560 jelentkezett, havi összeg fizetésére, holott a városi népjóléti hivatal 2086 lélek orvosi ellenőrzéséről és felsegélyezéséről gondoskodik. Így nyilvánvaló, hogy a Magyar Norma-rendszer az eddigi keretben nem töltheti be hivatását.*

Szükséges tehát a társadalom igazságosabb és általánosabb önkéntes megadóztatása és ebből a célból bizalommal és szeretettel hívom fel Nagyvárad polgárságát, hogy a Magyar Norma-rendszer keretében a városi szegények felsegélyezése s támogatása céljából *mindenki tehetségéhez képest, havi összeget ajánljon fel*, mert nem lehet elnézni, hogy magyar testvéreink éhezzenek és nyomorogjanak akkor, amidőn a társadalom többi tagjainak tisztességes megélhetése biztosítva van.

Csak így lehet megoldani a szegények segélyezését, csak így lehet a koldus-rendszert kiküszöbölni, *csak így érhetjük el, hogy a koldusok eltűnjenek Nagyvárad utcáiról*, ami a hatóságoknak is elsőrendű érdeke.

Felkérem tehát Nagyvárad egész magyar társadalmát, hogy *illeszkedjen be a Magyar Norma-keretbe, melynek az a lényege, hogy nem a koldusok egyéni felsegélyezésével segít a szegényeken, hanem a város szociális osztály részére havonta nyújtandó adományok révén lehetővé teszi, hogy azok kapják meg a segélyt, akik arra igazán rászorultak.*

A koldusok között vannak hivatászerű álnáségesek, akiknek koldulása meg nem engedhető és akiknek segélyezése révén méltatlan jut a társadalom filléreihez, ezzel szemben a város szociális osztálya *mindenkinek nyilvánírtja a körülményeit és csak szigorított környezettanulmány alapján adja azt az összeget, akár pénzben, akár természetben, amellyel a hajbajutott egyén felsegélyezhető.*

Felkérem tehát Nagyvárad város társadalmának minden egyes rétegét:

- a tisztviselői osztályt;
- a nyugdíjasokat;
- a szabadfoglalkozású egyéneket, ügyvédeket, orvosokat, mérnököket és más szabadfoglalkozású egyéneket;
- az Ipartestületbe tömörült iparosok minden egyes szakosztályát;
- a Kereskedelmi Csarnokba tömörült kereskedőknek minden egyes szakosztályát;

a Hátulajdonosok Szövetségét;

a munkásokat és minden más ezen kategóriába nem tartozó és önálló jövedelemmel bíró egyént, hogy tartsa lelkiismeretbeli és magyar kötelességének, hogy jövedelmének egy bizonyos hányadát juttassa, havonként, a városi szociális ügyosztály rendelkezésére, hogy abból a városi szegények igazságos, alapos, megértő és rendszeres segélyezése eszközölhető legyen és ezáltal a társadalom elesettjeit emberhez méltó sorsba tudjuk juttatni.

Szüntesse meg a társadalom a koldusok egyéni felsegélyezését, mert ezáltal olyan egyének jutnak adományhoz, akik esetleg nem szorulnak rá és adja filléreit a Magyar Norma javára, mert mindenki, aki a város szociális osztályához fordul, ha érdemének találtatik megkapja a maga segélyét, viszont az arra érdemtelenség nem jutnak jogtalan jövedelemhez.

A társadalom megszervezése folytán

a jogtalan koldulás meg fog szűnni, mert akit az utcán találnak és nem szerepel a nyilvántartásban, dologháza utalják.

A társadalom hölgytagjai személyesen keresik fel a különböző társadalmi rétegeket, a társadalom igazságos és humánus ügy megszervezéséhez.

Egyéni felajánlásokat személyesen, vagy postán is elfogad Nagyvárad város szociális ügyosztálya (Teleki-u. 3. szám).

A havi hozzájárulási összegeket a szociális ügyosztály által kiküldött pénzbeszedők havonként gyűjtik össze.

Bízom abban, hogy Nagyvárad város magyar társadalmát, mint mindig, úgy most is, becsületes magyar szívvel hallgatva megteszi a maga kötelességét.

Nagyvárad, 1942. március hó 15-én.

Dr Soós István s. k.
polgármester.

Bensőséges hangulatban ünnepelte Szent László városa a magyar szabadság ünnepét

(Saját tud.) Már szombaton este zúslódást öltött Nagyvárad, hogy külsőségeiben is méltóképpen üljön meg a szabadság ünnepét. Háromszínű nemzeti trikolorok ezreit lobogtatta a tavaszköszöntő márciusi szél. Izzó magyaros lelkesedés ülte meg a szíveket Szent László ősi városában. A kora reggeli órákban a helyőrség katonazenekara zenés ébresztőt adott, majd a különböző felekezetek templomában mondtak ünnepi Te Deumokat, melyre hosszú sorokban vonultak fel az iskolák, közületek, intézmények és egyesületek.

Ezután történt meg az Országzászló megkoszorúzása, majd a különböző hazafias ünnepségek vették kezdetüket.

A Szigligeti Társaság a város háza dísztermében tartotta meg lélekemelő ünnepségét.

Márciusi ünnepség színhelye volt az Ipartestület székháza is, ahol a nagyvárad iparostársadalom áldozott a márciusi fiatalság áldott emlékének.

A Munkaközpont két ünnepséget is tartott. Délelőtt Diószeghy László tanár, délután Jeszó Sándor tanár mondtott ünnepi beszédet a nap jelentőségéről.

Bensőséges hangulatban, de méltó ke-

reték között zajlott le a Hivatászervezet és Legényegylet közösen rendezett ünnepélye a Teleki-utcai színház nagytermében. Ünnepi beszédet Magyarossy Győző hivatászervezeti titkár mondott. Ünnepélyt rendeztek a leventék a Rhédey-kerti sporttelepen, a MÁV almuhely és már szombaton este a Baross Szövetség.

Valamennyi nagyvárad iskolai ünnepi ientiszteleten vett részt, majd a diákság házi ünnepség keretében emlékezett meg március 15. jelentőségéről.

Egész vasárnap az ünnep hangulata uralkodott a városban.

Március 15. Székelyhídon

Székelyhid. Saját tud. Március 15-ét Székelyhídon is hazafias ünnepség keretében ünnepelték meg. A magyar Hízek egy eléneklése vezette be a műsort, majd egy levente a Talpra magyar-t szavalta. Az ünnepi beszédet dr. Südy Tibor közejgyző mondta. Paksy Sándor ref. lelkes a Szózatot szavalta el, majd az ünnepség a Himnusz eléneklésével ért véget.

Ünnepség a szófiai egyetemen a magyar írók tiszteletére

Szófiából jelentik (MTL): A Szófiában tartózkodó magyar írók március hó 15-én délelőtt beírták nevüket a királyi palota látogató könyvébe, azután látogatást tettek a magyar követségen, majd az egyetemi épületben rendeztek ünnepi tiszteletükre. Az ünnepségen Csilárirov, a bolgár írók szövetségének elnöke bemutatta a magyar vendégeket a közönségnek. Rámutatott arra, hogy a jövőben szoros együttműködésnek kell kialakulnia a hősi magyar nép és a megnagyobbodott Bulgária lakossága között.

Fehér Géza tanár előadásában rámutatott arra, hogy a magyar-bolgár testvéri barátság nem érdekbarátság, hanem a két nép történelmének és közös eredetének kifejezője és igazi őszinte megnyilvánulása a két nép érzelmeinek. Azután Zilahy Lajos, Nyirő József, Szabó Lőrinc és Csuka Zoltán tartottak előadást. A magyar írókat a közönség melegen ünnepelte. Az előadás után ünnepi ebéd volt, amelyen Jungert-Arnóthy Mihály magyar követ és Nyirő József mondott pohárköszöntőt.

5000 postagalamb viszi szét az ország városaiba a Szent László ünnepség kiemelkedő eseményeit

(Saját tud.) A nagyvárad „Szent László Postagalamb Sport Egyesület” vezetősége és a Hungaria Postagalamb Szövetség” részéről Jeszó Sándor megbízott érintkezésbe lépett a Szent László-ünnepségek rendezőségével és felvetette azt az ötletet, hogy Magyarország postagalamb egyesületeinek bevonásával 5000 postagalambot gyűjtenek össze az ország különböző városából. A mintegy negyven városból összegyűjtött galambokat „Szent László jubileumi verseny” címen az ünnepségek kiemelkedő eseményein engedik útjukra és magukkal viszik a jubiláló város üdvözlétét.

Megállapították a személybérkocsik fuvardijait

A polgármester a következő hirdetményt adta ki:

A személybérkocsik fuvardiját a m. kir. közellátásj. miniszter ur 55301-IV —b—1942. sz. rendelete alapján az alábbiakban állapítom meg:

I. A város területén bárhonnán, bár hova (állomáshoz is és állomástól is) akár menetben, akár várakozásban:

az első negyedóra 1 pengő, minden további negyedóra (megkezdett) 50 fillér,

este 10 és reggel 6 óra között: minden további negyedóra (megkezdett) 60 fillér.

Csomagokért külön díj nem számítandó.

II. Városon kívüli fuvar:
: A Félix vagy Püspökfürdőbe vagy azokból Váradra 4 pengő,

2. Bármelyik fürdőbe oda és vissza 6 P, várakozás első órája külön 1 P, várakozás második és további órái külön 50 fillér. Pénziek este 10 óra előtt értendők.

3. Egyik fürdőből a másikba: fél órai várakozással 2.50 P. Este 10 óra előtt értendő.

III. Alkalmi fuvarok (temetés, esküvő, stb.) megállapodás szerint.

Nagyvárad, 1942. március hó 16-án.

Dr Varga László, s. k., tanácsnok.

Gyümölcsfák,

rózsák, díszbokrok és fenyőfélék kaphatók «VIKTORIA» kertészetben. Nagyvárad.

A szabadság válsága és új fejlődése

Dr Paál Árpád beszéde a Jókai-serleggel Budapesten, 1942 március 15-én, az Országos Magyar Újságíróegyesület szabadságlakomáján

Megilletődéssel érintem az újságírók szabadságlakomájának ünnepi serlegét, melyet egykor az 1848-as ifjuság egyik vezetője, az írófejedelem Jókai Mór avatott fel, s aztán a magyar irodalom és újságírás olyan nagynevű emberei emeltek évről-évre köszöntőre, mint Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferenc, Mórá Ferenc, Milotay István vagy Törs Tibor, vagy olyan közéleti vezető emberek, mint Albrecht kir. herceg, vagy Szendy Károly és Korniss Gyula. Nem is tudom a serleggel köszöntő elődök fényes névsorát hiánytalanul felsorolni, csak éppen azt tudom, hogy mindnyájuknak megvolt az a kiválóságuk, melynek jogán a tömegek fölött és a tömegek élén járhattak vagy járhatnak. Annál nagyobb a megilletődésem, hogy most nekem, a tömegből való embernek jutott a szerencse, hogy nyomukba léphessek.

Hízen talán ez is jelképezése lehet annak, hogy a jól értelmezett szabadság nem egyéb, mint a tömegek fölemelése és fölemelkedése a vezetők által hirdett eszmények színvonalára.

Mindenestre az élet nagy titka és egyúttal nagy szabályossága az a koronként és helyenként változó lehetőség, amit általában szabadságnak neveznek. Nagy titok, mert a levés, a teremtés, az alkotás megindulásának és kifejlődésének összes láthatatlan erői benne vannak, melyek még mind csak azután fognak kibontakozni. De egyúttal nagy szabályosság is, mert bármily megkötöttségben az élet csak vele tud lélekezéshez jutni, sőt a megkötöttségek is csak úgy kapnak értelmet, igazolást és maradandóságot, ha nagyobb lehetőségekbe, tehát nagyobb szabadságokba vezetnek, mint amilyenek a megkötött és eszközül használt kisebb, vagy szűkebb szabadságok. Ilyen értelemben az egész történelem nem egyéb, mint az emberiség, vagy a népek és egyének szabadságváltozatainak a folyamata, a kisebb és nagyobb szabadságkövetelmények egymással való küzködésének az eredménye, ezeknek a szabadságoknak egymással való relativitása, s ennek a folyton módosuló alakulása. És ebben a módosulásban is felismerhető, hogy még rabslátszatokban is a szabadságok fejlődése érik, mint ahogyan teher alatt nő a pálma.

A nagy francia forradalom hármasszava a szabadság, egyenlőség és testvériség összefüggését és népkövetelményét hangoztatta. De a szabadság nemcsak azóta volt létezéshely; megvolt azelőtt is, az ókorban éppennyug, mint a középkorban, sőt még a történelmi kor előtti időkben is, mikor az emberiség a természet szabadságai közé bealkalmazta a maga életviteli lehetőségeit. A leigázások, lánccravezések, üldözések és elnyomások mind okozhattak szabadság-hiányokat, s azoknak területekre, népekre vagy társadalmi rétegekre való kiterjedését, de a teljes szabadságot el nem vehették. Elnémításokat is okozhattak, de még akkor se vehették el a némaság alatt élő érzést és gondolatot. Az emberiség fejlődése a történelem előtti időkől kezdve, a történelmi korokon keresztül, egész a mai napokig világszerte folyt, hogy a szabadság is folytonosan fejlődött. Egyesek, kiváltságolt rétegek, tömegek állottak érte egymással szemben, hatalmasak és hatalmatlanok keresték véle az egyenlőséget egymás között, a szegények és gazdagok közötti ellentétben is jelentkezett, még pedig vagy jángoló

vágyként és sóvárgásként, vagy dobzódó kielégülésként. S a fejlődést abban láthatjuk, hogy ami a korábbi korokban csak egyesek és szűk körök kiváltsága volt, az mind-mind szélesebb közösségekre kap kiterjedést; a tudás is folyton általánosabbá válik, a vagyoni tagozódásban is egyre több az újabb és messzibb kiterjedésű osztály, a munkának is egyre több a megbecsülése, s mindenütt széles e világon általánossá lett az elnyomottak eszmékedése, az emberek öntudatosabbá válása.

Mindez mind fejlődés a szabadság jobb és tökéletesebb értelme felé.

Ma az egész világ háborus összeüt-közésének, s a fölkerektség egymásba robbanásának az óriási korszakát éljük. Olyan általános földrengésben vagyunk, mely minden országot, minden népet, minden állami, társadalmi és gazdasági berendezkedést alapjaitól a legmagasabb tetőszereketéig megráz és kipróbál. Mindenkinél meg kell most találnia a legmélyebb és legtermészetesebb összetartozandóságot, a geológiának a néprajzzal és a népek közti vérrokonsággal kell kiegyenlítődnie, evégett új felismerések öntudatának kell az emberiség idegzetén szétömlenie, s ez öntudatok csoportosulása szerint népzimoknak kell összefogódnia. Most az egyéni szabadság fényűző vagy öngyilkos pazarlás ahhoz a követelményhez képest, hogy népem összességének kell a megélhetés, az érvényesülés, a jobb sors szabadsága. Az egyéni szabadságok egykori politikai divatjával így került szembe népek közösségi életének az a követelménye, mely mind több lemondást, mind több kööttséget, mind több önzetlenséget kíván a néphez tartozó

egyestől; igen: a szabadság helyett kívánja a testvériséget.

Ez mind a szabadság eszméjének a válsága. De kérdés, hogy kevesebb szabadság felé haladunk-e rajta keresztül? Ugy érzem, hogy a fejlődés meg nem állhat, hanem mind kitárulóbb fog lenni. A mai világhatalom még nagyobb felszabadulásokat fog hozni, de nem a felelőtlenségek ürességébe robbanva, hanem a közös sorsok felismerésével erősödve. Nem lesz ingatag, egyéni sorokra bízott a szabadság, hanem erősödni fog a népek erkölcsi szilárdságával. A testvériség a szabadság mellé jön erősítőnek, s nem a szabadság helyett. Lesz olyan szabadság, mely a népek lelkén belül meghozza az önmagunkra ismerést, a megbecsülést, a segítő szeretetet, s így a népek önmaguk fogják magukból kiforrni azt a tökéletességet, mely más népeket is tiszteltetővé ösztönöz. A szabadság világválsága most azért van, hogy az egyének szabadsága helyett a népek szabadsága, s e népszabadságok kölcsönössége következék.

Magyar népünkre kiható vonatkozásban is éreznünk kell, hogy magunk is benne vagyunk a szabadságnak ebben a nagyjövendőjű válságában. A sajtószabadságon is végiggördül ez a válság, de lehetetlen föl nem ismernünk, hogy nagyobb szabadság, népünk nagyobb szabadsága érlelődik vele. Különösen mi, a magyar sajtónak azok a munkásai tehetünk erről boldog tanúságot, akik most a közeli hónapokban és években átélhetjük az idegen uralmak alóli felszabadulás örömeit. Ime a népi nagyobbítás, mely a mi újra hazaérkezésünkkel történt. Ha ezért, s a hasonló további fejlődésért megszorításokat te-

szünk az egyéni szabadságokon s a sajtó egyénieskedését is kizárjuk, ez nem idegen érdekből történik, hanem a magunk akaratából, a magunk önfegyelmességéből és azért, hogy a magunk életcélja kiteljesedhessék. Mert ami felszabadulás és öröm minket ért, annak még teljesebbé kell lennie, hogy népünk és történelmi életterünk minden széleségéig eljusson, de eljusson minden mélységéig is.

Meg kell éreznünk, hogy az egyéni szabadságoknak a gazdasági életben való túltengése nálunk társadalmi összeomlásokat idézett elő, s a mult világháború leszámolt azokkal a látszatokkal, melyek ezt a romlást takarták. Középosztályunk sínylette meg ezt legjobban, vagyis éppen az a társadalmi rétegünk, mely a népi alaprétegek természetes felnövekedését és értelmesebbé legjobban közvetítheti. A saját népretegeinkből való középosztály helyett túlnyomó lett az idegen elemek benyomulása a szellemi és gazdasági élet középső síkjaira, s onnan a felsőbbekbe is. Olyan idegen elemeké, melyeknek nem volt megfelelő arányu saját népi alaprétegük, s így a mi népi alaprétegeink rovására foglaltak helyet a fölfelé fejlődés vonalán. Ez a társadalmi szakadás és megtörés igen kirívóan kifejezésre jutott éppen a közelmúlt évtizedek sajtószabadságában is, melynek volt nagyon sok szép teljesítménye, de egyúttal érdekvédelme volt a torzul fejlődött közép- és felső osztály szellemi és gazdasági uralmának.

Mondom, így is sok szép teljesítményt végzett, de ez nem elég, ha azt nézzük, hogy nemcsak ama felső vagy középső rétegeződéseket kell kiillegíteni. Nem elég ezek csoportjainak érdekharcaiban végezni a hangos, vagy rejtett tusákat, s ezekhez gyűjteni jóhiszemű és hódítható tömegeket. Ezek a jelenségek már a sajtószabadságnak önzés irányában való elfajulásai, pedig az eszményi sajtónak nem egyes szűk körök önzéseit kell szolgálnia, hanem egész népünk szabadságáért kell küzdenie. Egész népünkre kell jó felvilágosításokkal hatnia, s a magyarságnak a helyes önismeretet, az igaz önértéket és hitet öntudatot fölkeltenie. Az az 1848-as szabadságmozgalom is, melynek évfordulóját ma ünnepeljük, nem az egyénieskedő szabadság anarchiáját akarta, hanem a nemzet nagyobb közösségét, a népi rétegek belelölését az ország társadalmába, tehát a magyar testvériséggel erősített közszabadságot.

Ami gyarlóság, vagy önző beszűkítés ezt a már akkor megindult folyamatot zavarta, az már a multé. Arra jó, hogy figyelmeztessen népünk teljességének nagy közérdekeire. Arra jó, hogy egyre jobban elmélyedjünk népünk életértékeinek fölismérésében, s meglássuk a magunk egyszerű népe életében nincsak a hibákat és rémhíreket, hanem azt a sok-sok jó példát is, mely névtelenül, de állandóan teljesíti a nemzetfenntartás szakadatlan munkáját. Kell, hogy ezekből önbizalmat merítsünk! A nagy világválságban így kell sajtónknak is azt az életirányt kifejtienie, mely azt akarja, hogy a magyar belső erők mind testvériséggel összefogása, mind önfeláldozóbb fegyelmessége, s mind nagyobb társadalmi önzetlensége és egymáson segítése legyen a mi sorshatározónk. Akkor elérjük, hogy nem lesznek se nyomorgó, se tudatlan tömegeink, hanem népünk alaprétege is megteklik a gazdasági és szellemi emelkedettség összhangjával. Ezért a nagyobb, kitárulóbb népszabadságért érdemes a magyar sajtónak is továbbküzdenie. A magyar jövőbe vetett nagy hittel és bizó reménységgel emelem Jókai serlegét arra, hogy ez a szabadságlakománk a legfényesebb diadalt arassa.

Bárczay János árvízvédelmi kormánybiztos szemlélteti a veszélyeztetett területeken

Hatezer hold áll víz alatt Kunágota határában. Orosházát csaknem teljesen elborították a belvizek

Gyuláról jelentik: (MTL.) Bárczay János államtitkár és kísérete szombaton megtekintette Kelet-Csanád leginkább veszélyeztetett községeit. Utjának első állomása Kunágota volt. A község belterületén meglehetősen nagy belvizek vannak és eddig 191 ház összedőlt, 250 házból pedig ki kellett lakoltatni a lakosokat. Ezenkívül 300 ház megrongálódott. Még hatszáz ház összedőlésével kell számolni. A község határából összesen hatezer hold van víz alatt. Az árvízvédelmi munkákat megkezdték. Csanádapácán 351 ház dőlt össze. Számolni kell még 520 ház összedőlésével. Nagypálhegyesen 490 ház hever romokban. Kacsaper községet a belvizek teljesen körülzárták. Határából háromszáz hold van víz alatt. Kovácsháza határából 500 hold van víz alatt. Magyarvárhegyesen 1400 hold van víz alatt. Hegyesbodzáson 10 ház összedőlt. A község határából 4300 holdat elöntött a belvíz. A községhez tartozó Gábortelepen 130 ház veszélyben van. Az államtitkár ezután Mezőkovácsháza utazott. A vasutvonal mindkét oldalán el van öntve. A szemlélt befeljeztével az államtitkár és kísérete Gyulára érkezett, ahol a folyamammérnöki hivatalban árvízvédel-

mi értekezletet tartottak. Bárczay államtitkár vasárnap a békéscsüregi veszélyeztetett területeken folytatja szemléltjét.

Szegedről jelentik (MTL.): Bárczay János földművelésügyi államtitkár, az árvízvédelem országos kormánybiztosa szombaton este tájékozódott a Gyulakörnyéki árvízhelyzetéről, majd vasárnap folytatta szemléltjét és először Békéscsábán szállott ki, majd Orosházára ment. Azután megtekintette Tótkomlós, Békéscsámon és Hódmezővásárhely környékét. Innen az utóbbi helyről Szegedre ment az államtitkár, hogy megsejtelje a szegedkörnyéki helyzetet. Orosházát a belvizek csaknem teljesen elborították, mindössze 22 olyan ház van, ahol nincsen víz. A községnek úgynevezett Nagyatádi telepe teljesen víz alatt áll. Békéscsámonban, ahol átvágták a békéscsámon-apátfalvai gátot, a község határa tengerhez hasonló. 150 házból kilakoltatták a lakókat és további száz házból is kiköltöztetik rövidesen az ott lakókat. Az Orosháza és Hódmezővásárhely-i egész útvonal veszélyeztetve van. A hevenyészett gátak már alig bírnak ellenállani a víz nyomásának. Hódmezővásárhelyi külső telepein rengeteg ház került víz alá. A külső részek utcáin folyik a víz.

Nagyvárad történelmi vértanúságáról beszélt Révész László református püspök

Bemutatták az estélyen Lorántffy Zsuzsanna Urosztal-terítőjét

Nagyvárad. Saját tud. A debreceni ősi kollégium hívó szavára gyűlt össze szombaton este az a díszes és nagyszámú közönség, amely zsúfolásig megtöltötte a Református Kulturpalota nagytermét. Jelen voltak a város, a vármegye, a katonaság és — természetesen — a református egyház vezetői, élükön Sulyok István, volt püspökkel, a római katolikus egyház részéről pedig Bánáss László pápai kamarás, e. kanonok nagyszalontai plébános, Molnár Kálmán prelátus-kanonok és Halász Gyula apátplébános s rajtuk kívül számosan a római katolikus egyház világi tagjai közül. A hölgyek nagyrésze ragyogó díszmagyarban pompázott, mintegy méltó keretet adva az ünnepi estnek, melyet a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület rendezett a debreceni ref. kollégium jávára.

Beevezetőül a Református Kör dalköre a Magyar Hísekegyet énekelte, melyet a közönség állva hallgatott végig. Utána dr. Csiksz Tibor válaszolt az estély célját s üdvözölte az egész közönség nevében az illusztris vendéget, dr. Révész Imre tiszántúli református püspököt. Majd bejelentette, hogy egy előkép következik, melynek keretében bemutatják azt a háromszáz esztendő Urosztal-terítőt, amelyet még Lorántffy Zsuzsanna adományozott a nagyvárad református egyházközségnek. A terítő azonban csak 25 évig volt Nagyváradon: akkor a török elől menekülve, Tordára vitték s onnan csak 1935-ben került ismét Váradra. Ez a terítő a huszonkét éves idegen uralom alatt itt zászoló lett, a magyar kitartás zászla.

Ezután a függöny szétnyílt és színpompás előkép tárult a nézők elé: magyarruhás hölgyek tartották az értékes terítőt, amelyet féltő gonddal őriznek századok óta és őrzik majd még újabb évszázadokon át. A képet tárogató kísérte, mely a „Nagymajtényi síkon...” kezdetű kesergőt játszotta.

Ezután H. Csighy Ella, a kiváló nagyvárad énekesnő lépett a színpadra és Szgyártó-Agyagfalvi Hegyi: „Szentföldedet köszöntöm, ősi Erdély...” Rab Tamás: „A Kárpátok ormán...” és Zilahy Farnos: „Horthy katonák” című dalát adta elő főlényes énekkultúrával. Mellette méltán kijutott az ünneplésből kísérőjének, Schuller Márta zongoratanárnőnek is.

H. Csighy Ella énekstímusai után dr. Nagymarjay István szavalt el három időszerű költeményt. Sikere olyan nagy volt, hogy ráadását is kellett adnia.

Dr. Révész Imre püspök előadása

Ezután került sor az estély főnyújtására, dr. Révész Imre debreceni református püspök előadására. Mindenekelőtt köszönetet mondott a meleg üdvözlésért, majd rátért mondani-
valójának tárgyára, melynek magva: Nagyvárad, az áldozatok városa volt. Nagyváradot — úgymond — azért tartja minden más magyar városnál inkább az áldozatok városának, mert ennek a városnak, mióta fennáll, valamiképpen, mindig az a történelmi sors jutott osztályrészül, hogy életé-

vel, munkájával, szenvedései el példázza, tükrözze, világá ragyogja az egész Magyarország és az egész magyar nemzet történelmi sorsát: az áldozatot. Várad azért az áldozat városa, amiért Magyarország és a magyar nemzet az áldozat hazája és az áldozat népe.

A szónok ezután megkapó képpel szemléltette fentebbi megállapításait.

— Aki valaha megjárta a Passautól Budapestig vezető utat — mondotta, — annak feltétlenül fel kellett tűnie, hogy Passautól Dévényig egymást érik a régi, ókori, középkori és újkor kultúra csodálatos emlékei. Ősi kastélyok, lovagvárak, klostrok és templomok váltják egymást és mindenütt diadalmasan, békésen zúg a harang. De amint Dévénynél magyar földre lép, csaknem egészen Budapestig: mindenütt esalit, vadvizet, iszap és csak néha-néha hallszik egy-egy szomorú harangszó. Aki külföldi lép itt magyar földre, úgy könyveli el mindent, hogy most hagyta el a kulturát és lépett a barbárság küszöbére. Aki azonban magyar történelmi érzületet hordoz szívében, az tudja, hogy azért kezdődnek itt a esalit, iszap és vadvizet, mert az áldozat országá és népe hagyta magát eipusztítani háromszáz évben keresztül azért, hogy ott túl békésen szóljon a harang és dicsőségesen fejlődjék tovább a nyugati civilizáció.

A szónok ezután rávezetett arra, hogy szűkebb, hazai viszonylatban

ugyanazt a maga-megáldozást vállalta Várad is.

— Várad vasha öltözik — mondotta — míg Debrecen és Kolozsvár híres piacán gurul az arany. Várad harcol, szenved, vérzik, hogy Erdély és Debrecen gyarapodjék. Várad folyton szegényedik, azért, hogy körülötte békesség és gazdagság legyen. S amikor aztán a romokból való újra-építés elkövetkezik, amikor már teljes erővel bele tud kapcsolódni a nyugat-európai szellemi és a magyar lelki közösség hatalmas áramkörébe, melyből évszázadokon keresztül egyre nagyobb kényszerűséggel volt kénytelen magát távortartani, akkor rá is rászakad a trianoni szerencsétlenség. Lorántffy Zsuzsanna hagyta ránk örökül a magyar református egyház önmegáldozó szellemét. Az a Lorántffy Zsuzsanna, aki előtt — véle a Bibliáról vitalkozó jezsuita szerzetesek — tisztelettel hajoltak meg és akinek és férjének, id. Rákóczi Györgynek Pázmány Péter biboros hercegprímás ezzel a dedikációval küldte meg prédikációs kötetét: „Kegyelemetek talán még nem is olvasták: pápista prédikációt. Kérem hát, olvassanak benne, meglátják, hogy mi is ugyanazon Krisztust prédikáljuk.”

— Ez a Lorántffy Zsuzsanna fogja öszsze mindnyájunk szívét ezen a mai estén és ennek a Lorántffy Zsuzsannának az öröksége mondja meg nekünk, hogy mit tett az egész magyarságot Nagyvárad, ugyanazt tette a tiszántúli

református magyarságért a nagyvárad református egyház.

Beszélt ezután a szónok arról, hogy Nagyvárad a maga kollégiumát is feláldozta Debrecennek, amikor átengedte neki. Hogy miért jön most mégis kérni ez a kollégium Nagyváradtól? Azért, mert ez a kollégium továbbra is állni, élni, gyarapodni akar, hogy továbbra is szolgálhasson, ad-hasson. Hogy továbbra is olyan lelkészeket, tanárokat, tanítókat, szóval olyan hadsereget neveljen, amely teljes felkészültséggel száll szembe a sátn hadseregével. A debreceni kollégiumot azért kell erősíteni, hogy a Krisztus hadserege legyen Nagyváradon és egész Tiszántúlon. Máramarosszigettől most még csak Szalontáig, de hisszük, hogy majdan egész Temesvárig — legyőzhetetlen!

A műsor befejező része

Dr. Révész Imrét előadása befejezése után sokáig ünnepelte a lelkes közönség. Utána Bak László zongoraművész lépett a pódiumra és Chopin: Nocturne-jét és G-moll balladáját adta elő a vérbeli művész igazi, belső átélésével és virtuozitásával. Játékának befejezése után a közönség szünni nem akaró tapsal, újra és újra a lámpák elé hivta.

Végül Csernák Béla esperes mondotta el záróbeszédét, hálás köszönetet mondva dr. Révész Imrénak azért, hogy a hazatért egyházközségek közül elsőnek a nagyváradit tisztelte meg látogatásával, majd a Református Dalkör énekelte el befejezésül Liszt: Ünnepi dalát, Nosz né Bódis Mancsi zongorakísérete és Béczy Ernő karnagy vezénylete mellett. Távozóban a közönség még sokáig ünnepelte a kiváló vendéget, dr. Révész Imre püspököt, aki szerényen háritotta el magától az ünneplést.

Halálra ítélte az ítélőtábla Hottya Gusztáv gyilkosait

Ungváron várják a gyilkosok a Kuria döntését

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délután részletesen beszámoltunk a Hottya-gyilkosság felelősségi tárgyalásáról. A tárgyalás lapzárta utáni részletei a következők:

A vádlottak kihallgatása után a főügyész helyettese indokolta meg a felelősséget, amely mind a négy vádlottra nézve az ítélet súlyosbítását kéri. Rámutatott arra, hogy alantas indokok vezettek a gyilkosságra és nem forog fenn semmiféle enyhítő körülmény, mert gyilkosság esetén a büntetlen előélet nem jön számításba.

Halálos ítéletet hoz a Tábla

Pontosan 4 órakor vonult be a tanács s az időközben erős kísérettel elővezetett gyilkosok előtt azonnal ítéletet hirdet. Halálos esendben sulyával zuhogtak az elnök szavai:

— A Magyar Szent Korona nevében a nagyvárad királyi ítélőtábla a királyi törvényszék ítéletének a vádlottak büntetése kiszabására vonatkozó részét megsemmisíti és Ecsedi László, valamint Rác Imre vádlottakat a Btk. 91. paragrafusának mellőzésével halálra ítéli. Szentmiklósi István büntetését egy év és hat hónap börtönre emeli fel, Marhuc Lajos vád-

Ezután a kirendelt védők mondták el védőbeszégeiket, melyben a törvényszék életfogytiglani ítéletének helybenhagyását kérték. Ebbe annak idején a gyilkosok bele is nyugodtak a törvényszék előtt, tehát enyhítést nem lehetett kérni. (Szerk.) A tanács elnöke ezután felfüggesztette a tárgyalást és az ítélethirdetést délután 4 órára halasztotta. A gyilkosokat elvezették, a hallgatóság is sietve távozott, hogy visszatérjen az ítélethirdetésre.

lett tépelődő Ecsedi Lászlót ő biztatott annak megölésére és ő adta kezébe a gyilkos vasdorongot, mondván, ő még fiatal s ha kitudódna a dolog, Ecsedi kisebb büntetést kap ugyanis. Viszont aztal, hogy a még élő áldozatot elvetemült kegyetlenséggel bedobni segítette a kutba, nemcsak felbujtató, de tettesi minőségben is résztvevő Hottya Gusztáv megölésében.

A főügyész helyettes ezután Szentmiklósi és Marhuc ítéletének súlyosbításáért semmisségi panaszt jelentett be.

A táblai tárgyalásra ujonnan, hivatalból kirendelt védők enyhítésért felelősséget s ehhez csatlakoztak az elítéltek is. A Kuria döntéséig a gyilkosokat Ungváron a fegyházban őrzik a halál árnyékában. Vasárnap hajnalban már megerősített őrség ki is vitte őket az állomásra s megvasalva, fegyőrök között örökre elutaztak Nagyváradról.

Nagyvárad

th. város új utcaelnevezéseivel megjelent térkép ára: tekete nyomással 1.60 P színes nyomással 2.—

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

MAGYAR SZIVVEL A MAGYAR MOZDONYON. Mindenki úgy ünnepel, ahogy tud és ahogy a szíve diktálja. Sándor Rudolf mozdonyvezető úgy gondolta legjobban megünnepelni március 15-ét, hogy feldíszítette hatalmas mozdonyát és úgy robogott végig vonatával Kolozsvárról Nagyváradig. A kínnes városról Szent László ősi városáig meglobogtatta a márciusi szél a kis selyem zászlókat. A felhők mögül néha kikapkodó nap egy-egy sugár ráesett a nagy fekete gépkocsi homlokán büszkélkedő országcémerére. Ragyogó, szinte ünneplően vidám volt ezen a napon a nagy gép. S amerre végigment, az úton, a falvakban mindenütt megálltak az emberek és önkéntelenül is kiszaladt szájukon a felkiáltás: ni, ni! március 15, a mozdony is ünnepi díszitölt! Így robogott be hétfőn reggel 7 órakor Sándor Rudolf mozdonya a nagyváradi állomásra, miután beledübörögte, belesikoltotta a magyar szabadság örömeit a magyar tájak örök szépségébe.

KÁLLAY MINISZTERELNÖK LÁTOGATÁSA ANGELO ROTTÁ PÁPAI KÖVETNÉL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Kállay Miklós dr. miniszterelnök és külügyminiszter március 14-én külügyminiszteri minőségében meglátogatta Angelo Rotta pápai követet.

Távírtáváltás Hitler és a cseh államelnök között. Berlinből jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A csehországi és morvaországi új rendbevezetésének évfordulója alkalmából Hacha államelnök táviratban üdvözölte a Führert és hűségfogadalmat tett. A Führer táviratban mondott köszönetet az üdvözléért és kifejezésre juttatta őszinte jókívánságait a cseh nép jövője iránt.

CSÖKKENTETTÉK A GÉPKOCSIK BENZINELLÁTÁSÁT AMERIKÁBAN. Washingtonból jelenti (MTI) Az OFI jelenté. A haditermelési hivatal elrendelte, hogy az Egyesült Államok keleti és északnyugati partján közlekedő gépkocsik benzinellátását március 19-től 20 százalékkal csökkentésék. Az Amerika területén lévő több, mint 100.000 benzinkút utasítást kapott, hogy naponta csak 12 órán át szolgáltathatnak ki benzint.

Ekszerek, arany, ezüst és brilliáns tárgyak vétele és eladása, szakszerű javítása
Acs Tibornál
 Szechenyi-ter 6. Aranyat a legmagasabb napi áron vesznek.

Ismét francia hajót sülyesztettek el az angolok. Berlinből jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Tájékoztató helyről közlik: A DML 20. számú francia tehergőzöt elsülyesztették a francia partok mentén. A hajón francia zászló lengett. A gőzös legénységének kihallgatása során megállapították, hogy angol tengeralattjáró támadta meg a francia hajót.

SZABADONBOCSÁTOTTÁK A JAPÁNOK A FÜLÖPSZIGETI AMERIKAI MISSIONARIUSOKAT. Genfből jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Newyorkból jelenti: Mint a Newyork Daily News közli, a japánok a Fülöp-sziget megszállt részein elbocsátották az amerikai misszionáriusokat az internálótáborokból és megengedték, hogy táviratilag értesítsék a rendházaikat szabadonbocsátásukról.

KATONÁNAK JELENTKEZETT 18 UJVIDÉKI DIÁK. Sajat tud. Az újvidéki magyar fiúgimnázium 18 nyolcadikos tanulója jelentkezett Megyesi Ferenc igazgatónál és bejelentették, hogy nyomban az érettségi vizsgálatok letétele után önkéntes frontszolgálatra vonulnak be. A 18 magyar diák szombaton jelentkezik a dandárparancsnokságnál és felvételét kéri a magyar hadsereg kötelékébe. Újvidék egész lakossága büszke rá, hogy anynyi szép, a Délvidékről felröppent gondolat mellett most a délőb vármegyében, Újvidék megmutatja menyire magyar és mit ér a Délvidék magyarsága Magyarországnak.

Férfiruhákat használ-
 takat, legjobb áron
 vehet, eladhat

MOLNÁR

használruha üzletében
 Bémer-ter 1 (udvarban).
 Hívásra házhoz jövök

Gibraltárban sem sütnék már fehér kenyert. Algecirasból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hivatalos közlöny jelentése szerint Gibraltárban áprilistól kezdve nem sütnék fehérkenyeret. Gibraltárba egy angol hadihajó futott be fedélzetén sok halottal és sebesülttel.

A premontrej rend házikezelésbe veszi a Félix-fürdőt. A Félix-fürdőt bérlő részvénytársaság és a premontrej rend között megegyezés jött létre, amelynek értelmében a premontrej rend megveszi az egész berendezést és beruháztatja a fürdőt házi kezelésbe veszi át. A megállapodást már felterjesztették a kultuszminiszteriumhoz jóváhagyás végett.

SÜLYOS VISSZAÉLÉSEKET KÖVETETT EL A BUKARESTI ROMÁNOSÍTÓ ÁLLAMTITKÁRSÁG VEZÉRFELÜGYELŐJE. Bukarestből jelenti (MTI): A románosító államtitkárság előterjesztésére Antonescu tábornagy azonnali hatállyal elbocsátotta állásából Sima Nadut, a románosító államtitkárság vezérfelügyelőjét, akit hamis és valótlan jelentésekkel, hivatalos okiratok meghamisításával, a fennálló rendelkezések megszegésével, rosszulindultól vezetett súlyos károkat okozott a románosító államtitkárságnak. A vádirat 66 pontot tartalmaz Sima ellen.

Közszemlére tették ki a földadókivetési lajstromot. Nagyvárad thj. város adóhivatala 3042-1942. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Nagyvárad thj. város adóhivatala tudomására hozza az érdekelteknek, hogy az 1942. évi földadókivetési lajstrom a birtoknyilvántartás hivatalban (Városháza földszint 20. sz. szoba) 1942. március 18-tól április 4-ig közszemlére van kitéve és a hivatalos órák alatt megtekinthető. Nagyvárad, 1942. március 16. Városi adóhivatal.

UJABB NÉMETELLENES TUNTE-TÉSEK BRAZILIÁBAN. Buenos-Airesből jelenti (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Braziliában németellenes tüntetések voltak. Porto Alegreben a tömeg eltette Braziliát és eltávolította a német utcanevtáblákat.

Korona Filmszínházban már csak hétfőn és kedden
 Budapesttel egyidőben a legnagyobb sikerű legújabb magyar filmbohózat
BEHAJTANI TILOS!
 Simor E., Vaszary Kiss A., Bilicsy, Latabár, a 2 Petbes, Mihályffy, Rajnay

Németország győzött a hármas tornászversenyen. Berlinből jelenti: A Német Távirati Iroda jelenti: A Deutschland Csarnokban vasárnap este rendezték a magyar-német-olasz hármas nemzetközi tornászversenyt. A legmagasabb 30-as pontszámot Pataky Ferenc magyar bajnok érte el a műszabadyakorlatban. A verseny végső eredménye a következő: 1. Németország, 2. Magyarország, 3. Olaszország. Egyénileg: 1. Bantz német 117.2 ponttal, 2. Wilhelm Stadel német 117 ponttal, 3. Pataky Ferenc magyar 116.6 ponttal, 4. Tóth Lajos magyar 115.4 ponttal, 5. Várkony József magyar 114.2 ponttal, 6. Guglielmotti olasz 114.1 ponttal. A negyedik magyar versenyző Mogyorósi 11.7 ponttal az utolsóelötti 11-ik helyen végzett.

Iskolaorvosi állások szervezése Nagyváradon. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr egy férfi és egy női iskolaorvosi állást rendezésért. Pályázhatnak a kellő elméleti képesséssel bíró keresztény orvosok és orvosnők. Közlebbi feltételek a Nagyvárad Orvoskamaránál megtudhatók. A pályázati kérelmeket a debreceni tankerületi kir. főigazgatósághoz mielőbb be kell nyújtani.

Az Actio Catolica 46. sz. filmkritikája

„UTOLSÓ DAL”. Erkölcstelen légkörű és megoldásu magyar film.

Könyv és Kultúra

Kassa története és műemlékei

Fenti címmel impozáns külsejű, izlésses kiállítású könyv jelent meg — mint a címlapon olvassuk — Kassa thj. sz. kir. város közönségének kiadásában. Szerzője dr. Wick Béla kanonok, tudós és történelembüvár, Kassa kiváló ismerője. Nagy megelégedéssel megírt és megdönthetetlen erejű dokumentumokkal alátámasztott könyvében szívesen, fordulatosan ismerteti meg velünk Rákóczi Gai városát, melynek minden zuga történelmi levegőt áraszt s megpróválatásokban és dicsőségben egyaránt gazdag multról beszél. A kiváló történelmi munkát számos eredeti fényképfelvétele teszi még szemléltetőbbé és tartalmasabbá. Dr. Wick Béla könyvét mindenkinek olvasnia kell, aki érdeklődik a magyar történelmi mult iránt.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjék a „MAGYAR LAPOK”-at.

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei:

Legyen úgy, mint régen volt című operett hétfőn este a Népművelődési bizottság rendezésében kerül színre.

A kiewi járőr kedden, szerdán és csütörtökön este kerül színre. A szerda esti előadás tisztviselőbérletben megy. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Pénteken este mutatja be a színház a Madách-színház legnagyobb idei sikerét, a *Nérót*, amely a fővárosban még mindig műsoron van.

Szombaton délután 4 órai kezdettel *Boldogá teslek* című ujdonság kerül színre. Legdrágább hely 90 fillér. Főszeplők: Jurik Julesi, Kohtay Aranka, Dely Ferenc, Kozma Andor, Sármassey Miklós.

HETI MŰSOR:

Hétfőn este: *Legyen úgy mint régen volt.* (Népművelődési előadás.)
 Kedden este: *A kiewi járőr.*
 Szerdán este: *A kiewi járőr,* tisztviselő bérlet.

Száraz, hámlós arcra

használjon
 tulsiros

Stella-keémet

Farkas István APOLLO DROGERIA és „CORSO” illatszertár, Rákóczi-ut

Egykét az anyakönyvek tükrében

Születések: Mezei Zsigmond hentes segéd fia Zsigmond. Miklós Mihály MÁV fékező leánya Terézia. Kakócz József napszámos fia Lajos. Úveges Zoltán MÁV forgalmi tiszt fia Gábor. Stelmár Jenő gépkocsivezető leánya Anna. Halász László kereskedő segéd fia László. Matok Péter földműves leánya Erzsébet. Bara János napszámos fia János. Zsíros András városi tűzoltó leánya Matild. Darabán Demeter g. kath. lelkész fia Oktávia. Lyachó András kövező mester leánya Kornélia. Takács István felsőrészkészítő segéd leánya Erzsébet. Raducziner József asztalos segéd leánya Julianna. Májor Illés MÁV táv. munkavezető leánya Aranka. Klopca Gábor napszámos leánya Mária. Szigethy József községi jegyzőgyakornok fia László. Csathó Ferenc szállodai felügyelő fia Endre. Birtalan Zsigmond borbély segéd leánya Katalin. Szender Ignác kereskedő segéd fia György. Görbe László géplakatos segéd fia István. Szentgyörgyi László szakiskolai tanár leánya Rózsa. Bitai B. Endre mérnök leánya Márta. Éltes Imre pénzügyi tisztviselő fia György. Deleán Sándor lakatos segéd fia József. Harcos Ferenc m. kir. postatiszt fia Ferenc. Lobotka Pál vármegyei számvizsgáló leánya Mária. Szóke János földműves fia János. Feig Miksa piaci árús lánya Ágnes. Fried Jenő munkás lánya Gabriella. Dr. Csapó Ferenc városi fogalmazó fia József. Balogh Zoltán kereskedő fia Zoltán. Rusz József lakatos segéd fia József. Pirooska Dombi József ács segéd fia József. Denderle János postaaltiszt fia László. Bödi Imre szabó segéd fia Béla. Kalmár Lajos napszámos leánya Erzsébet. Kiss Béla földműves leánya Lujza. Németi Ferenc borbély segéd fia Tibor. Ruzsakai Sándor szállodai alkalmazott leánya Ibolya. Klein Adolf magántisztviselő leánya Zsuzsanna. Tóth Zoltán cipész mester leánya Ilona.

Házasság: Arábosnyai János kömüves segéd és Lukács Valéria. Liechter György divatkereskedősegéd és Lihr Erzsébet. Rozenberg Menyhért fűszerkereskedő segéd és Glück Gabriella. Grosz Kálmán magántisztviselő és Freiberger Klára. Nuszbaum Jenő magántisztviselő és Rózsa Magdolna. Lukács Imre fm. napszámos és Báza Ilona. Német János szövősegéd és Pinye Magdolna. Juhász Kálmán hentes és mézárós segéd és Kun Magdolna. Czirják Béla fűszerkereskedő és Galló Ilona. Dr. Tekulics Jenő áll. kórházi orvos és Kenéz Olga Déleg Sándor szőrmegyári munkás és Nagy Etelka. T. Kiss Ernő szakaszvezető és Békési Anna. Dancsházi László gazdálkodó és Varga Ida. Nagy Ferenc mázolósegéd és Valki Mária.

Halálozás: Bálint Sándorné sz. Lázár Terézia 39 éves. Lázár Dezső 64. Berecz Lajos 58. Koppel Veronika 3. Keszta Józsefné sz. Schmidt Frida 42. Biatoszy Veronika Ilona 11 hónap. Gödri Zsigmondné sz. Lasánszky Mária 39 éves. Bátrai László 28. Buzás Ferenc 73. Vánca Sándor 46. Gábor Sándor 45. Barth László Miklós 5 hónap. Özv. Grosz Henrikné sz. Goldstein Maud 99 éves. Özv. Fény 4 hónap. Mátó Erzsébet 17 perc. Szatmári János 63 éves. Juhász Ju-

lianna 39, Bancsa Lajos 7 hét. Özv. Nagy Lajosné sz. Pethő Julianna 72 éves. Özv. Lipesci Gyuláné sz. Ujlaki Etelka 68. Hős Károly 30. Titzer Lajos 76. Zinger Janka 36. Böszörményi Julianna 68. Özv. Sipos Gáborné sz. Czibere Julianna 51. Özv. Motok Gáborné sz. Rácz Julianna 69. Özv. Magyar Mihályné sz. Baits Krisztina 71. Kalmár Mátyásné sz. Zima Verona 54. Vadas Erzsébet 3. Bányai Lajos 64. Koppányi Károly 44. Özv.

Csekő Bálintné sz. Nagy Julianna 79. Waid Edéné sz. Wol Róza 60. Főríz Imre, 71. Puskó Péter 1 hónap. Gábor Dénes 22 éves. Ismeretlen, állítólag É. L. nevű talált hulla. Berindás László 42. Kukla Pál 62. Özv. Kovács Jánosné sz. Nagy Julianna 82. Fodor Andrásné sz. Szabó Julianna 54. Fodor Mátyás 61. Özv. Stern Ignácné sz. Marmorten Hermina 69. Özv. Balaskó Istvánné sz. Tötös Eszter 79. Motok Péterné sz. Bajdok Erzsébet 40 éves.

SPORT

Megérdemelten győzött a WMFC Csepelen a NAC ellen

WMFC—NAC 3:1 (1:1)

Csepel, 10.000 néző, vezette Vass. Kiküldött munkatársunk telefon-jelentése

NAC: Sojmosi—Szurgyi, Domján—Perényi, Juhász, Deményi—Fuszek, Kovács I., Sárvári, Bodola, Tóth III. WMFC: Dósai—Kállói, Szalai—Kapta, Olajkár II., Dudás—Váradi, Marosvári, Szabadkai, Jávor II., Pintér

Tapogatózó játék után veszélyes helyzetek alakulnak mindkét kapu előtt. A 8. percben

Váradi lefut, szépen gurít a jól érkező Marosvári elé, aki 7 méterről védhetetlenül lö a jobb alsó sarokba. 1:0.

A gól után izgalmas játék alakul ki, amely inkább a pálya közepén folyik. A 12. percben Bodola mesteri labdával szökteti Sárvárit, Olajkár lemarad. Szalay azonban jól keresztesz. A túlsó oldalon Marosvári veszélyeztet, lövése azonban mellé megy. Ezután Sárvári Tóth III-at szökteti, előle azonban Dósai ment.

A 27. percben Fuszek szabadrúgását Sárvári majdnem az alaponról húzza kapura, a labda ott táncol a felső lécen, visszatartan és Kállói felszabadít.

Egy perc múlva Olajkár II. 18 méteres szabadrúgása kerülgeti a NAC kapuját. Szép támadást vezet a NAC a 30. percben. Bodola és Tóth III. játszik össze, de Dósai eredményesen lép közbe. Utána Sárvári és Bodola adogat, de Dósai most sem engedí lövéshez jutni a csatárokat. A 35. percben Jávor II. lövése Perényin irányt változtat, majdnem öngól lesz, Domján a vonalról ment. A következő percben Bodola jobblábás hatalmas bombáját védi Dósai.

A rövidre sikerült kivágás után Dósai kényelmesen sétál a kapujába, Juhász Sárvárhoz ad, aki

észreveszi, hogy üres a kapu, 30 méterről forduláshoz lö. Dósai kétségbeesve rohan, aztán vetődve éppen hogy szögletre tudja ütni a labdát. A 38. percben Tóth III. fut le, beadása Fuszek fejéről a gólvonal előtt esik le. Dósai nem tudja fogni, kapkod, Kovács I. a hálóba pöccint. 1:1.

Az utolsó percben Tóth III. fut le ismét. Bodola kapura lö, de Dósai most is véd.

Szünetben.

A NAC öltözőjében nyugodt játékra biztatják a játékosokat, a csatárokat pedig a lövésre. Nincs még elvesztve a mérkőzés. — mondja az egyik vezető.

A WMFC öltözőjében Jávor edző osztogatja a tanácsait.

Második félidő.

Csepeli támadásokkal indul a második félidő. Váradi beadásáról azonban a szélsők lekésnek. A 6. percben Szabadkai harcol a labdáért, Pintérhez ad,

a szélső középre játszik. Jávor II. fut rá, nehezen elnyúlva eléri és öt lépésről esőrrel laposan a jobb léc alá vágja 2:1.

A WMFC most erősíti az áramot. A 25. percben a NAC szorongat, aztán Pintér veszélyeztet. A 28. percben Sárvári 18 méteres lövéséből szöglet lesz. Szalay felszabadít. Pintér beadását Szabadkai Perényibe lövi. Dudás 30 méterről Domján fejét találja el.

A 30. percben Pintér fut el ismét, beadása a felső léc elé száll. Kapta ott áll, hátra fejei, Szabadkai arcáról védhetetlenül vágódik hálóba a labda. 3:1.

A NAC-ban még fellángol a harci kedv, de már nem tud olyan veszélyes lenni, mint az első félidőben.

Gyenge csatársora miatt veszített a Törekvés

K. MÁV—Törekvés 2:1 (2:1).

Türhető állapotban lévő talajon került lebonyolításra a Törekvés első tavaszi bajnoki mérkőzése, amelyen a nagyváradi csapatnak a helyzetek alapján győznie kellett volna s hogy a győzelem elmaradt, azért elsősorban a csatársor felelős.

A mérkőzés előtt ünnepség volt a pályán. A választásnál a vendégeknak kedvezett a szerencse, így a Törekvés kezdte a játékot, a következő összeállításban:

Törekvés: Nemes—Horváth, Matsz—Csiki, Kis, Oláh—Szednicsek, Hódi. Oroszi, Lukács, Demény.

K. MÁV: Nemes—Horváth, Matsz—Csiki, Kis, Oláh—Szednicsek, Hódi. Oroszi, Lukács, Demény.

Az első támadásokat a Törekvés vezette, Góznér, majd Lukács dr. lövését szerencsével menti a kolozsvári kapus. A 16. percben már második szögletét rúgja a Törekvés, de eredménytelenül.

A 24. percben Hódi kap jó labdát, kijátszotta a védelmet és közletről gólt róg. 1:0.

A gól után váltakozó mezőnyjáték folyt a pályán, az első kolozsváriak néhány meglepetést teremtettek a

várafiak kapuja előtt. A 37. percben Orosz Deménynek ad jó labdát, a szélső kapura tör és Nyisztor keze között a hálóba lő. 2:1.

Kezds után hevesen rohamoz a Törekvés. Farkas tör kapura, lövése azonban a kifutó kapusba akad, Farkas azonban ismét megszerzi a labdát és közletről gólbá rúgja 2:1.

A II. félidő 5. percben Góznér hatalmas bombáján remekül menti szögletre Nemes, aztán kiegyensúlyozott mezőnyjáték folyik. A Törekvés előtt legalább húsz alkalom nyílik az egyenlítésre, amely azonban végleg elmarad.

NB mérkőzések

Szolnok—SZVSE 6:1 (4:0).

KAC—Ujpest 1:1 (1:0).

Gamma—Lampart 4:1 (2:0).

UAC—Ferencváros 3:2 (2:0).

Szeged—SalBTC 2:2 (2:1).

DiMÁVAG—Elektromos 3:3 (1:1).

Kispest—MÁVAG 2:1 (0:1).

*****

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknek 25 százalék engedmény

Adás-vétel

Öröklakás Olasziban, 3 szoba, összkomfortos, eladó. Érdeklődők adják le címüket kiadóban. 148

Ötholdas szőlő 4 szobás fürdőszobás, azonnal beköltözhető lakással eladó. — Cím a kiadóban. 149

Eladó kétszobás, komfortos és egy szobás melléképülettel. Ár 16.000 pengő, másik 4x2 szobás, komfortos bérház. Több kisebb-nagyobb házak és telkek, szőlők, Szigligeti-u. 12. Tatayné. 144

Fenyőcsemeték eladók 100—150 cm. magasságúak, szépen kifejlett példányok 3—5 pengőig. Félixfürdő kertésze. 130

Paplan vattát ócskát, használtat veszek. Platt, Szigligeti-u. 5.

Jó állapotban levő ebédő és futószőnyeg, valamint modern csillárt megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek 96

Jó állapotban levő női biciklit megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek. 95

Különlétele

4 holdas kert szőlővel, öntözési lehetőséggel, a város területén, továbbá jól bevezetett nyárvendéglő felszereléssel, külön-külön kiadó. Cím: Polgár könyvtárban, Szaniszló-utca 1. 150

Rendkívül érdekes könyvre hívjuk fel olvasóink figyelmét: Marjay Frigyes: Keresztes hadjárata 1941. c. művére. Megrendelhető: a Magyar Lapok kiadóhivatalánál. 121

Allást nyee

Jó text munkásokat, munkaslányokat és sarokcsiszolókat felvesz Benczik, Hlatky E.-u. 12. 151

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

Fő- és felelősszerkesztő:

Dr. Paál Árpád

Felelős kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc

Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.